

ECRİN BAYDAK

Yeditepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi
Ticaret Hukuku Anabilim Dalı
Araştırma Görevlisi

TİCARİ İŞLEMLERDE TAŞINIR REHNİ

İÇİNDEKİLER

SUNUŞ.....	VII
SUNUŞ.....	IX
ÖNSÖZ	XI
İÇİNDEKİLER.....	XV
KISALTMALAR.....	XXV
GİRİŞ.....	1

BİRİNCİ BÖLÜM

TİCARÎ İŞLEMLERDE TAŞINIR REHNİ HAKKI

I. TİCARÎ İŞLEMLERDE TAŞINIR REHNİNE DUYULAN İHTİYAÇ VE KANUNİ GELİŞMELER.....	5
II. TİCARÎ İŞLEMLERDE TAŞINIR REHNİ HAKKININ TANIMI, TEMEL ÖZELLİKLERİ VE UYGULANACAK HÜKÜMLER.....	17
A. TANIMI	17
B. TEMEL ÖZELLİKLERİ	19
1. Sicilli Taşınır Rehni Niteliği	19

2. Ticarî İşlemlerden Doğan Borçları Teminat Altına Alma Niteliği	22
3. Mutlak Hak Niteliği.....	26
4. Sınırlı Aynî Hak Niteliği	27
5. Alacağa Bağlı (Fer'i) Hak Niteliği	27
6. Zamanaşımını Durdurma Niteliği	30
C. UYGULANACAK HÜKÜMLER.....	31
III. TİCARÎ İŞLEMLERDE TAŞINIR REHNİNE HÂKİM İLKELER.....	32
A. BELİRLİLİK İLKESİ	32
1. Alacak Yönünden Belirlilik İlkesi.....	32
2. Rehin Konusu Yönünden Belirlilik İlkesi.....	35
B. ALENİYET İLKESİ	38
C. ÖNCELİK İLKESİ.....	40
D. TEMİNAT İLKESİ	43

İKİNCİ BÖLÜM

TİCARÎ İŞLEMLERDE TAŞINIR REHNİ SÖZLEŞMESİ VE REHİN HAKKININ TESİSİ

I. REHİN SÖZLEŞMESİNİN TANIMI, HUKUKÎ NİTELİĞİ VE SÖZLEŞMEYE UYGULANACAK HÜKÜMLER.....	45
A. TANIMI.....	45
B. HUKUKÎ NİTELİĞİ.....	46
1. Teminat Sözleşmesi Niteliği	46
2. İsimsiz Sözleşme Niteliği.....	46
3. Borçlandırıcı Sözleşme Niteliği	47
C. UYGULANACAK HÜKÜMLER.....	48
II. TİCARÎ İŞLEMLERDE TAŞINIR REHNİ SÖZLEŞMESİNİN TARAFLARI	49

A. KREDİ KURULUŞLARIYLA AKDEDİLEN REHİN SÖZLEŞMESİNDE TARAFLAR	50
1. Rehinli Alacaklı	50
a. Bankacılık Kanunu Uyarınca Faaliyet Gösteren Bankalar	51
b. Bankacılık Kanunu Uyarınca Faaliyet Gösteren Finansal Kuruluşlar	52
c. Finansal Kiralama, Faktoring ve Finansman Şirketleri Kanunu Uyarınca Faaliyet Gösteren Finansal Kuruluşlar	54
d. Kredi ve Kefalet Sağlayan Kamu Kurumları veya Özel Kurumlar	55
2. Rehin Veren	56
a. Tacir	59
(1) Gerçek Kişi Tacir	59
(a) Tacir Sayılanlar	61
(b) Tacir Gibi Sorumlu Olanlar	62
(c) Küçükler ve Kısıtlılar	62
(d) Ticaret Yapmaktan Men Edilenler	63
(2) Tüzel Kişi Tacir	64
(a) Ticaret Ortaklıkları	64
(b) Vakıflar	65
(c) Dernekler	66
(d) Kamu Tüzel Kişileri Tarafından Kurulan Kurum ve Kuruluşlar	66
(e) Kamu Tüzel Kişileri ile Kamuya Yararlı Derneklerin ve Gelirinin Yarısından Fazlasını Kamu Görevi Niteliğindeki İşlere Harcayan Vakıfların İşlettiği İşletmeler	68
(3) Donatma İştiraki	68
(4) Hâkim Teşebbüs	69
b. Esnaf	70
c. Çiftçi	72
d. Üretici Örgütü	74

e. Serbest Meslek Erbabı	76
f. Üçüncü Kişi	79
B. TACİRLER VE ESNAFLAR ARASINDA AKDEDİLEN REHİN SÖZLEŞMESİNDE TARAFLAR.....	80
C. REHİN SÖZLEŞMESİNDE TARAFLARIN DEĞİŞMESİ.....	82
1. Rehinli Alacaklının Değişmesi.....	82
2. Rehin Verenin Değişmesi.....	85
III. TİCARÎ İŞLEMLERDE TAŞINIR REHNİ SÖZLEŞMESİNİN KONUSU VE REHİN HAKKININ KAPSAMI	87
A. TİCARÎ İŞLEMLERDE TAŞINIR REHNİ SÖZLEŞMESİNİN KONUSU	87
1. Rehin Sözleşmesine Konu Olamayacak Varlıklar	89
a. Sermaye Piyasası Araçları İle Türev Araçlara İlişkin Finansal Sözleşmeler İle Mevduat	90
b. Tapu Kütüğüne Herhangi Bir Nedenle Tescil Edilen Taşınır Varlıklar	92
c. Diğer Kanunlar Uyarınca Bir Sicile Tescili Zorunlu Olan Taşınır Varlıklar	94
2. Rehin Sözleşmesine Konu Olabilecek Varlıklar.....	97
a. Gayrimaddi Taşınır Varlıklar	99
(1) Alacaklar.....	99
(2) Fikri ve Sınai Mülkiyete Konu Haklar	104
(3) Her Türlü Kazanç ve İratlar	109
(4) Kira Gelirleri.....	110
(5) Kiracılık Hakkı	110
(6) Ticaret Unvanı veya İşletme Adı.....	111
(7) Ticarî Plaka ve Ticarî Hat.....	112
(8) Ticarî Proje.....	114
(9) Lisans ve Ruhsat	115
b. Maddi Taşınır Varlıklar	116
(1) Çok Yıllık Ürün Veren Ağaçlar.....	116
(2) Hammadde, Sarf Malzemesi, Stoklar	117
(3) Hayvan	120

(4) Tarımsal Ürün	123
(5) Vagon	123
(6) Taşınır İşletme Tesisatı	125
(7) Ticarî İşletme veya Esnaf İşletmesi	128
(8) Müstakbel Taşınır Varlıklar ile Mevcut ya da Müstakbel Taşınır Varlıkların Getirilerinin Rehni.	134
B. TİCARÎ İŞLEMLERDE TAŞINIR REHNİ HAKKININ KAPSAMI	136
1. Taşınır Varlık Yönünden Kapsamı	136
a. Taşınır varlık.....	137
b. Bütünleyici Parça.....	137
c. Doğal Ürünler ve Hukuki Getiriler.....	138
(1) Doğal Ürünler	138
(2) Hukuki Getiriler.....	139
d. Eklenti	140
e. Taşınır Varlığın Yerine Geçen Değerler	141
2. Alacak Yönünden Kapsamı	143
a. Anapara.....	143
b. Sözleşme Faizi	144
c. Temerrüt Faizi.....	147
d. Takip Giderleri.....	150
e. Zorunlu Masraflar.....	151
IV. TİCARÎ İŞLEMLERDE TAŞINIR REHNİ HAKKININ TESİSİ	152
A. BORÇLANDIRICI İŞLEM: TİCARÎ İŞLEMLERDE TAŞINIR REHNİ SÖZLEŞMESİ	152
1. Rehin Sözleşmesinin Geçerlilik Şekli	152
2. Rehin Sözleşmesinde Yapılacak Değişikliklerin Tabi Olduğu Şekil Şartı	156
3. Rehin Sözleşmesinin İçeriği	158
a. Rehin Sözleşmesinde Yer Alması Zorunlu Kayıtlar	158
(1) Taraflara İlişkin Kayıt	159
(2) Borcun Konusuna İlişkin Kayıt	161

(3) Borcun Miktarına İlişkin Kayıt	161
(4) Para Cinsi Kaydı	162
(5) Rehin Konusunun Ayırt Ediciliğine İlişkin Kayıt...	162
(6) Masraf Kaydı.....	163
b. Şarta Bağlı Zorunlu Kayıtlar.....	164
(1) Sıra Kaydı	164
(2) Değer Kaydı	164
(3) Temerrüt Kaydı.....	165
(4) Süre Kaydı	166
c. Rehin Sözleşmesine Koyulması Yasaklanan Kayıtlar ...	167
(1) Rehinli Taşınır Varlığın Art veya Alt Rehne Konu Edilmesini Yasaklayan Kayıt	167
(2) Rehin Verenin Tasarruf Yetkisinin Kısıtlanamayacağına Dair Kayıt.....	168
B. TASARRUF İŞLEMİ: TESCİL TALEBİ VE TESCİL	168
1. Tescil Talebi.....	168
2. Tescil.....	174
a. Rehinli Taşınır Sicilinin Genel Özellikleri.....	174
b. Tescilin Şartları.....	177
c. Rehinli Taşınır Siciline Tescilin Hükümü.....	180
(1) Olumsuz Hüküm	180
(2) Olumlu Hüküm	181
d. Rehinli Taşınır Sicilinin İyiniyeti Koruyucu Etkisi.....	181
e. Rehnin Diğer Sicillere Bildirilmesi	186
f. Sorumluluk	188

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM
TİCARİ İŞLEMLERDE TAŞINIR REHNİ
HAKKININ HÜKÜMLERİ, SONA ERMESİ
VE CEBRİ İCRA

I. TİCARİ İŞLEMLERDE TAŞINIR REHNİ HAKKININ HÜKÜMLERİ	191
A. REHİN VERENİN HAK VE YÜKÜMLÜLÜKLERİ	192
1. Rehin Verenin Hakları	192
a. Doğrudan Zilyetliğini Devam Ettirebilme Hakkı	192
b. Rehinli Taşınır Varlığı Kullanabilme Hakkı	193
c. Rehinli Taşınır Varlık Üzerinde Tasarruf Edebilme Hakkı	193
d. Rehin Hakkının Sicilden Terkinini Talep Etme Hakkı	195
2. Rehin Verenin Yükümlülükleri	196
a. Rehin Tesis Etme Yükümlülüğü	196
b. Rehinli Taşınır Varlığın Değerini Koruyucu Tedbirleri Alma Yükümlülüğü	196
c. Rehinli Taşınır Varlığın Değerini Koruyucu Giderleri Tazmin Etme Yükümlülüğü	197
d. Rehinli Taşınır Varlığın Değerini Düşüren Tasarruflarından Doğan Zararı Tazmin Yükümlülüğü	197
e. Rehinli Taşınır Varlığın ve Alacağın Devrini Sicile Tescil Yükümlülüğü	197
f. Katlanma Yükümlülüğü	198
B. REHİNLİ ALACAKLININ HAK VE YÜKÜMLÜLÜKLERİ	198
1. Rehinli Alacaklının Hakları	198
a. Tescili Talep Hakkı	199
b. Rehinli Taşınır Varlığın Değerini Korumaya İlişkin Önlem Alma Hakkı	199
c. Giderleri Talep Hakkı	200

d. Tazminat Talep Etme Hakkı.....	201
e. Denetleme Hakkı	203
f. Kanun'un 14. Maddesinde Tanınan Haklar ve Paraya Çevirme Hakkı.....	204
2. Rehinli Alacaklının Yükümlülükleri.....	210
a. Tescil Talebinde Bulunma Yükümlülüğü.....	210
b. Terkini Talep Etme Yükümlülüğü	211
II. TİCARÎ İŞLEMLERDE TAŞINIR REHNİ HAKKININ SONA ERMESİ.....	211
A. ALACAĞA BAĞLI OLARAK SONA ERMESİ	211
B. ALAKTAN BAĞIMSIZ OLARAK SONA ERMESİ	214
1. Sürenin Sona Ermesi	214
2. Taşınır Varlığın Yok Olması.....	215
3. İyiniyetle Kazanım.....	216
4. Terkin	216
III. CEBRİ İCRA.....	217
A. GENEL OLARAK	217
B. REHİNLİ TAŞINIRIN MÜLKİYETİNİ DEVRİ TALEPLİ TAKİP YOLU	219
1. Takibin Tarafları	222
a. Birinci Sıra Alacaklının Mülkiyetin Devri Talebi	222
b. Diğer Rehinli Alacaklılar Tarafından Yapılacak Mülkiyet Devri Talebi	224
2. Takip Talebi	226
3. Sıra Cetveli	230
a. Sıra Cetvelinin Düzenlenmesi	230
b. Sıra Cetveline Karşı İtiraz ve Şikâyet.....	230
4. Ödeme Emri	232
a. Ödeme Emrinin Gönderilmesi	232
b. Ödeme Emrine İtiraz	232
5. İcra Emri	234

6. Mülkiyetin Devri Talebi ve Sonuçları	235
7. Rehinli Taşınır Varlığın Üçüncü Kişilerce Haczi ve Rehinli Alacaklının İstihkak Talebi.....	237
C. ALACAĞINI VARLIK YÖNETİM ŞİRKETLERİNE DEVİRİ	240
D. KİRALAMA VE LİSANS HAKKI	241
E. İFLASIN VE KONKORDATONUN ETKİLERİ	242
1. İflâsın Etkileri	242
2. Konkordatonun Etkileri.....	247
IV. GÖREVLİ VE YETKİLİ MAHKEME	249
SONUÇ	251
KAYNAKÇA	259